

Mit fizet egy nő, hogy művész lehessen – és mit érnek a képei?

Eltiltás a tanulás lehetőségétől, eszközvásárlástól, bizonyos témákból, eltérő dresscode, vagy „csak” Hamupipőke-szindróma – majd festegethetsz, ha kész a házimunka. Néhány példa a női művészekre vonatkozó, eltérő szabályokra. Senki többet? blogunk szerzője, Martos Gábor új könyvében a számok mögé pillantott: megnézte, mi az oka annak, hogy a női művészek alkotásai csupán töredékéért kelnek el férfi kollégáik vagy akár férjük alkotásainak áraihoz képest.

szerző: Borbély Zsuzsa fotó: Jekken Péter

Az ember azt hinné, hogy vannak női sztár-művészek, akiknek magasabb áron kelnek el a képei. Például Frida Kahlo a reneszánszát éli az utóbbi években.

Igen, vannak, de meg kell nézni azt is, hogy mennyiért kelnek el az ő a képei. Egy ideig az ő egyik műve volt a legmagasabb áron leütött dél-amerikai művész munkája, de azóta már ezt a címet is elvette tőle a férje, Diego Rivera egy alkotása. Tudjuk, hogy Kahlo egész élete Rivera árnyékában telt – és most még a műkereskedelemben is elnyomta.

Az összehasonlítás kiindulópontja tehát az a számszerűsíthető tény, hogy mennyit adnak egy művész munkájáért a műtárgy piacon?

Itt nem arról van szó, hogy adott esetben egy Diego Rivera-kép ne lehetne jobb, mint valamelyik Frida Kahlo-mű. Esetleg Willem de Kooning ne lenne jobb festő, mint Eileen de Kooning, mert nyilvánvalóan jobb festő, mint Eileen de Kooning, mert nyilvánvalóan jobb festő. De az már a nagy számok törvénye alapján sem normális, hogy Willem legmagasabb áron elkelt munkája 300 millióért talált vevőre, míg a feleségéé 500

ezer dollárért. Nem azt várom el, hogy egy férfi és egy női művész műalkotásának ára megegyezzen egymással, de mégiscsak kellene valami-féle kiegyenlítődést látni.

Mi állhat a különbség mögött?

Még a reneszánszban is csak akkor lehetett egy nő festőművész, ha az apja vagy a férje is az volt, máskülönben nem tanulhatott, be sem engedték egy festőiskolába sem. A 20. században az egész világon is jelentek meg vaskos művészettörténeti kötetek, amelyekben egyetlen nő neve sem szerepel!

Ezt a hatást az egyes konkrét életműveken is meg lehet figyelni?

Czóbel Béla és Modok Mária a kedvenc példám. Amikor Czóbel elveszi Modokot, akkor pontosan tudja, hogy a nő festő, mert egy kiállítás megnyitóján találkozunk először. Egyszerűen nem tűnik föl neki, hogy miután összeházasodtak, soha nem látja az asszonyt festeni. Amikor a nő meghal, és a sezlony alól egy mappában előkerül egy csomó kép, akkor Czóbel ott áll és azt kérdezi, hogy „Ki festette ezeket?” Mert azt látja, hogy ezek nagyon jó képek. „A feleségem!” – mondják a barátai. Modoknak meg kellett halnia ahhoz, hogy Czóbel rádöbbenjen, milyen festőnővel élt együtt.

Az interjú bővebb változata a Papageno.hu oldalon olvasható.